

Додаток Ж

до Звіту про результати першого циклу загальнодержавного
моніторингового дослідження якості початкової освіти

«Стан сформованості читацької та математичної компетентностей
випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти».

Частина І. Методологія та технологія. 2018 р.

Додаток Ж.1 Система ідентифікаторів тестових завдань моніторингового
дослідження

Додаток Ж.2 Матеріали для кодування відповідей на тестові завдання із читання

Додаток Ж.3 Матеріали для кодування відповідей на тестові завдання з
математики

Система ідентифікаторів тестових завдань моніторингового дослідження

Кожному питанню в процесі розробки й подальшого використання присвоюється унікальний код за зразком:

1) для запитань з читання:

R1711010B, де **R** – reading (читання), **17** – рік створення завдання, **1** – номер апробації, **1** – варіант, **01** – номер завдання, **0** – номер підзавдання, **B** – модифікація.

R1729010A, де **R** – reading (читання), **17** – рік тестування, **2** – рік створення завдання, **9** – варіант, **01** – номер завдання, **0** – номер підзавдання, **A** – модифікація.

1) для запитань з математики:

M1711171A, де **M** – math (математика), **17** – рік тестування, **1** – рік створення завдання, **1** – варіант, **17** – номер завдання, **1** – номер підзавдання, **A** – модифікація.

M1725021A, де **M** – math (математика), **17** – рік тестування, **2** – рік створення завдання, **5** – варіант, **02** – номер завдання, **1** – номер підзапитання, **A** – модифікація.

Код постійно зберігається за тестовим завданням, якому він присвоєний, якщо в цьому запитанні зміст умови та/чи варіантів відповідей не зазнає суттєвих змін. Завданню з певним кодом, яке зазнало суттєвих змін у змісті умови й у варіантах відповідей, присвоюється новий код. Питанню, що зазнало незначних змін, які не впливають суттєвим чином на зміст завдання, присвоюється наступний рівень модифікації: A, B, C...

Таблиця Ж.1 – Опис значень ідентифікаторів технічних номерів тестових завдань моніторингового дослідження

Ідентифікатор	Розшифрування	Зміст	Розташування
R	reading (читання)	Позначає належність завдання до тесту з читання	Перший ідентифікатор у коді тестового завдання з читання
M	Math (математика)	Позначає належність завдання до тесту з математики	Перший ідентифікатор у коді тестового завдання з математики
17, 18...n	Дві цифри	Позначає рік створення тестового завдання	Другий ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання
1, 2...n	Одна цифра (1 чи 2) ¹	Позначає етап пілотування, за якого тестове завдання було вперше апробоване	Третій ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання
1, 2...n	Одна цифра від 1 до 9	Позначає належність тестового завдання до одного з варіантів тестових зошитів	Четвертий ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання
01, 02...n	Дві цифри	Позначає порядковий номер тестового завдання в тестовому зошиті в процесі його розробки / апробації	П'ятий ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання

¹ Під час підготовки до першого етапу моніторингового дослідження було проведено два пілотних етапи (див. Розділ 4). Цифра 1 означає, що завдання було вперше апробоване під час першого пілотного етапу (квітень-травень 2017 року), а цифра 2 – під час другого пілотного етапу (листопад 2017 року).

Ідентифікатор	Розшифрування	Зміст	Розташування
0, 1, 2...n	Одна цифра (від 0 до 9)	Позначає порядковий номер підзавдання у блоці одного тестового завдання в процесі його розробки / апробації	Шостий ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання
A, B, C, D, E...	Літери англійського алфавіту	Позначає черговість модифікацій тестових завдань за результатами експертизи, апробації та доопрацювання	Сьомий ідентифікатор у коді будь-якого тестового завдання

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ КОДУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ІЗ ЧИТАННЯ

**Основний етап першого циклу
загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти
«Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників
початкової школи закладів загальної середньої освіти» 2018 року
(ОЕ І циклу МДЯПО-2018)**

Період проведення І циклу: 18 квітня – 16 травня 2018 року (наказ МОНУ від 09.02.2018 № 118 «Про проведення першого циклу моніторингового дослідження стану сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи»).

Інструмент моніторингу для І циклу розроблено відповідно до Програми загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» (наказ МОНУ від 20.03.2018 № 256 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 29 грудня 2016 року № 1623»).

**Київ
2018**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТА МДЯПО-2018 ІЗ ЧИТАННЯ.....	3
Комплектація тестів із читання	3
Характеристика текстів на читання (стимулів до тестових завдань)	5
Характеристика тестових завдань до текстів на читання (стимулів до тестових завдань)	6
СТРУКТУРА ЦІЄЇ ІНСТРУКЦІЇ З КОДУВАННЯ	6
Загальний поділ інформації Інструкції на розділи за типами/спрямуванням текстів	6
Структура інформації в Інструкції щодо конкретного тексту на читання	6
Зведена таблиця відповідей (ключа й дистракторів) на тестові завдання на вибір відповіді й кодів відповідей на тестові завдання на надання відповіді	7
Загальна характеристика тестового завдання на надання відповіді до тексту й кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді	7
ЗНАЧЕННЯ КОДІВ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕКСТІВ	8
Основні коди 21, 11, 01 та їх варіанти	8
Спеціальні коди	8
Код 01.....	8
Код 02.....	8
Код 98.....	9
Код 99.....	9
ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОДУВАННЯ	9
Спосіб дії кодера під час кодування відповідей на тестове завдання	9
Прийняття рішення	9
Випадки, у яких необхідно порадитися з куратором	9
Деякі загальні проблеми	9
Перевірка орфографії й граматики	10
Прикінцеві зауваги	11

ВСТУП

Шановний кодере / Шановна кодерко!

Дякуємо, що Ви виявили бажання взяти участь у процедурі кодування (перевірки) відповідей на тестові завдання на надання відповіді тестів, які виконували учні – учасники основного етапу першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» у 2018 році (далі – МДЯПО-2018).

Кодування – це специфічна процедура перевірки відповідей на тестові завдання на надання відповіді, за якої кодер (екзаменатор, експерт), опрацьовуючи відповіді учня-учасника, які той надав на тестові завдання в тестовому зошиті (не в бланку відповідей!), присвоює їм певні цифрові коди – цифрові позначення, що відповідають чітко прописаним критеріям різних варіантів відповідей на певне тестове завдання.

Ці матеріали покликані забезпечити Вас усією загальною інформацією щодо тестування під час МДЯПО-2018, структури тестових матеріалів та інструктивною інформацією щодо кодування відповідей на тестові завдання на надання відповіді тестів із читання, використаних під час МДЯПО-2018.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТА МДЯПО-2018 ІЗ ЧИТАННЯ

Для реалізації цілей МДЯПО-2018 із читання було розроблено **тести**. Ці тести становлять собою якісно апробований під час пілотного етапу інструмент для виявлення рівня сформованості читацької компетентності випускників початкової школи. Усі завдання, відібрані для проведення тестування, як і тести загалом, мають чітко визначені психометричні характеристики, що дає змогу якісно оцінити рівень сформованості читацької компетентності випускників початкової школи.

Комплектація тестів із читання

Під час МДЯПО-2018 поняття «тест» використано для позначення сукупності тестових завдань, уміщених у двох окремих зошитах – у Частині 1 та Частині 2.

Для МДЯПО-2018 було підготовлено **вісім варіантів тестів**, кожен із яких складався з **двох Частин**. Отже, сукупно було 16 тестових частин (або 16 тестових зошитів), які мали нумерацію, відповідно до поданого далі переліку.

Нумерація тестів і їхніх частин

1.	Тест I, частина 1
2.	Тест II, частина 1
3.	Тест III, частина 1
4.	Тест IV, частина 1
5.	Тест V, частина 1
6.	Тест VI, частина 1
7.	Тест VII, частина 1
8.	Тест VIII, частина 1
9.	Тест I, частина 2
10.	Тест II, частина 2
11.	Тест III, частина 2
12.	Тест IV, частина 2
13.	Тест V, частина 2
14.	Тест VI, частина 2
15.	Тест VII, частина 2
16.	Тест VIII, частина 2

Кожна з цих Частих, у свою чергу, становила собою сукупність тестових завдань, що стосувалася якогось одного тексту для читання (стимулу). Для реалізації цілей МДЯПО-2018 було відібрано **вісім текстів**. Таким чином **той самий текст було використано двічі**: в одному випадку він був текстом, тестові завдання до якого були подані в одному з варіантів тесту в Частині 1, а в другому – текстом, тестові завдання до якого (ті самі) були подані в іншому з варіантів тесту в Частині 2.

Розподіл текстів у частинах тестів¹

1.	Тест I, частина 1 – Текст 1
2.	Тест II, частина 1 – Текст 3 («Твій новий велосипед»)
3.	Тест III, частина 1 – Текст 5
4.	Тест IV, частина 1 – Текст 7
5.	Тест V, частина 1 – Текст 2
6.	Тест VI, частина 1 – Текст 6 («Як я вперше стрибнув у воду»)
7.	Тест VII, частина 1 – Текст 8 («Робот-фотограф»)
8.	Тест VIII, частина 1 – Текст 4
9.	Тест I, частина 2 – Текст 2
10.	Тест II, частина 2 – Текст 4
11.	Тест III, частина 2 – Текст 6 («Як я вперше стрибнув у воду»)
12.	Тест IV, частина 2 – Текст 8 («Робот-фотограф»)
13.	Тест V, частина 2 – Текст 7
14.	Тест VI, частина 2 – Текст 3 («Твій новий велосипед»)
15.	Тест VII, частина 2 – Текст 5
16.	Тест VIII, частина 2 – Текст 1

Самі тексти на читання, до яких було подано тестові завдання в Частинах тестів, були відокремлені від тестових завдань: учні читали тексти в окремих буклетах, які маркувалися як **«Книжка для читання»**, а завдання виконували в буклетах, які маркувалися як **«Зошит із завданнями»** відповідної **Частини певного варіанта Тесту**. Тобто на зошитах із завданнями зазначалося: **«Тест n-й Частина 1»** або **«Тест n-й Частина 2»**. Номери тестів на зошитах були позначені римськими цифрами, а номери частин – арабськими (див. Зразок нижче).

¹ **Примітка.** Інформацію про тексти із читання, розроблені групою розробників для основного етапу моніторингового дослідження, у Матеріалах для кодерів було наведено повністю. У цьому фрагменті Матеріалів для ознайомлення широкого загалу відповідна інформація наведена з використанням умовних цифрових кодів, присвоєних кожному з використаних текстів. Це пов'язано з необхідністю збереження інформації про використані тексти в статусі конфіденційної, оскільки за прийнятою для дослідження моделлю більшість тестових завдань не повідомляється широкому загалу з метою мати можливість використати їх повторно під час проведення наступних циклів моніторингового дослідження задля забезпечення пов'язування результатів випускників початкової школи – учасників різних циклів. Кодами текстів у Звіті (див. Частина I п. 3.1.1) й цьому фрагменті Матеріалів є цифри від 1 до 8. Коди 3, 6 та 8 стосуються текстів, які оприлюднені для інформування широкої громадськості в Частині III Звіту, а саме текстів «Твій новий велосипед», «Як я вперше стрибнув у воду» та «Робот-фотограф» відповідно.

	Тест I	Тест II	Тест III	Тест IV	Тест V	Тест VI	Тест VII	Тест VIII
Частина 1	1	3	5	7	2	6	8	4
Частина 2	2	4	6	8	7	3	5	1

Відповідно, під час тестування кожен учень для роботи отримував **тестовий комплект**, що складався з:

- 1) книжки для читання (де містився один текст);
- 2) зошита із тестовими завданнями (де містилися тестові завдання до відповідного тексту) (Тест N-й Частина 1 або Тест N-й Частина 2).

Нумерація тестів і їхніх частин (зошитів) з указівкою тексту, до якого в цій частині подані завдання

Увага: у зошитах і в цій Інструкції номери тестів позначені римськими цифрами, а номери їхніх частин – арабськими.

	Тест I	Тест II	Тест III	Тест IV
Частина 1	1	Твій новий велосипед	5	7
Частина 2	2	4	Як я вперше стрибнув у воду	Робот-фотограф
	Тест V	Тест VI	Тест VII	Тест VIII
Частина 1	2	Як я вперше стрибнув у воду	Робот-фотограф	4
Частина 2	7	Твій новий велосипед	5	1

Оскільки тестування з читання тривало 80 хв. (із перервою), то з одним таким комплектом певного тесту учень працював упродовж 40 хв. (один урок), а для роботи впродовж наступних 40 хв. (другий урок) отримував інший комплект того самого варіанта тесту.

Характеристика текстів на читання (стимулів до тестових завдань)

Для реалізації цілей МДЯПО-2018 року було відібрано тексти різних типів – інформаційні та художні. До структури одного тесту включалися завдання, що стосувалися текстів різної спрямованості (див. табл.).

Розподіл текстів за спрямованістю в тестах

№ тесту	№ частини тесту (зошита) та назва тексту	Тип тексту	Спрямування (вид) тексту
Тест I	Частина 1 – Текст 1	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест II	Частина 1 – Текст 3 («Твій новий велосипед»)	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест III	Частина 1 – Текст 5	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест IV	Частина 1 – Текст 7	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест V	Частина 1 – Текст 2	Інформаційний	Науково-пізнавальний текст
Тест VI	Частина 1 – Текст 6 («Як я вперше стрибнув у воду»)	Художній	Художня оповідь
Тест VII	Частина 1 – Текст 8 («Робот-фотограф»)	Інформаційний	Науково-пізнавальний текст
Тест VIII	Частина 1 – Текст 4	Художній	Художня оповідь

Тест I	Частина 2 – Текст 2	Інформаційний	Науково-пізнавальний текст
Тест II	Частина 2 – Текст 4	Художній	Художня оповідь
Тест III	Частина 2 – Текст 6 («Як я вперше стрибнув у воду»)	Художній	Художня оповідь
Тест IV	Частина 2 – Текст 8 («Робот-фотограф»)	Інформаційний	Науково-пізнавальний текст
Тест V	Частина 2 – Текст 7	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест VI	Частина 2 – Текст 3 («Твій новий велосипед»)	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест VII	Частина 2 – Текст 5	Інформаційний	Рекламний медіатекст
Тест VIII	Частина 2 – Текст 1	Інформаційний	Рекламний медіатекст

Характеристика тестових завдань до текстів на читання (стимулів до тестових завдань)

До кожного тексту пропонувалося в середньому від 11 до 15 тестових завдань (залежно від довжини тексту й складності тестових завдань) різних типів, а саме:

- **на вибір відповіді** – тестові завдання на вибір однієї правильної відповіді з-поміж чотирьох запропонованих (коли учень обирає одну із чотирьох відповідей, позначених літерами);
- **на надання відповіді**, серед яких:
 - тестові завдання на надання **розгорнутої відповіді**, коли учень має записати власну відповідь на спеціально відведеному для цього місці;
 - тестові завдання на надання **короткої відповіді**, коли учень має знайти відповідь у тексті й записати цей фрагмент на спеціально відведеному для цього місці або поєднати стрілками фрагменти з тексту із зображеннями або словами, які їм відповідають.

Співвідношення тестових завдань на вибір і на надання відповіді до певного тексту забезпечує якнайповніше охоплення змістових і структурних характеристик відповідного тексту й орієнтоване на всебічне виявлення рівня сформованості основних компетентностей випускників початкової школи в галузі читання.

СТРУКТУРА ІНСТРУКЦІЇ З КОДУВАННЯ

Загальний поділ інформації Інструкції на розділи за типами/спрямуванням текстів

Інструкція для кодування поділена на три частини:

- «Кодування відповідей на завдання до інформаційних текстів (реklamних медіатекстів)»;
- «Кодування відповідей на завдання до інформаційних текстів (науково-пізнавальних текстів)»;
- «Кодування відповідей на завдання до художніх текстів (художніх оповідей)».

Кодування відповідей на тестові завдання на надання відповіді до текстів подано в цій Інструкції в порядку, визначеному вище.

Структура інформації в Інструкції щодо конкретного тексту на читання

Зведена таблиця відповідей (ключа й дистракторів) на тестові завдання на вибір відповіді й кодів відповідей на тестові завдання на надання відповіді

Безпосередньому опису кодів відповідей на кожне тестове завдання на надання відповіді до певного тексту передують таблиця, у якій тестові завдання подано відповідно до їхнього порядкового номера в тестовому зошиті з посиланням на технічний номер кожного з них. У таблиці також указано (виділено кольором) правильні відповіді на тестові завдання на вибір відповіді й надано повний перелік можливих кодів відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді до відповідного тексту.

Загальна характеристика тестового завдання на надання відповіді до тексту й кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді

Після зведеної таблиці подається інформація щодо кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді до відповідного тексту.

Тестові завдання, відповіді на які кодуються, розміщені в тому порядку, у якому їх було подано в тестових зошитах, отже, у якому їх виконували учні під час основного етапу МДЯПО-2018.

До кожного тестового завдання, відповідям на яке належить присвоїти певний код, наводяться важливі пошуково-інформаційні дані за наведеним нижче схематичним зразком.

ТЕСТ II. ЧАСТИНА 1; ТЕСТ VI. ЧАСТИНА 2: ТВІЙ НОВИЙ ВЕЛОСИПЕД

Завдання № 1

ID-код завдання: R1711010B

Кодування: 21 22 11 12 13 01 02 03 98 99

1. Намалюй на мапі маршрут, яким пройшла дівчинка від басейну до магазину.

Спрямованість завдання: Освоєння інформації. Відтворення інформації, перетворення її з текстового формату у формат карти. Графічне (на мапі) представлення інформації, поданої словесно.

Когнітивний процес (компетентність): Формулювати висновки (установлювати зв'язки).

- Номери тестів і частин, до яких входить це завдання, та назва тексту
- Номер завдання в зошиті
- Номер технічного ID-коду
- Перелік усіх кодів, які можуть бути присвоєні відповіді на це завдання
- Дослівно подане завдання (у рамці)
- Характеристика завдання за спрямованістю
- Характеристика завдання за когнітивним процесом,

Після цього йде блок «КОДУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ №...», у якому детально схарактеризовано вимоги до кодування відповідей на певне тестове завдання в рубриках:

ВІДПОВІДЬ ЗАРАХОВАНО ПОВНІСТЮ
ВІДПОВІДЬ ЗАРАХОВАНО ЧАСТКОВО
ВІДПОВІДЬ НЕ ЗАРАХОВАНО.

У кожній рубриці чітко описано значення конкретних кодів відповідей на конкретне тестове завдання.

Увага! Під час кодування вислови «правильні» й «неправильні» відповіді не використовують, тому що деякі із завдань не мають єдино правильних відповідей. Замість цього в кодуванні використовують вислови «відповідь зараховано повністю», «відповідь зараховано частково» й «відповідь не зараховано». Відповіді оцінюють на основі того, якою мірою учні демонструють своє розуміння тексту або теми, відповідаючи на тестове завдання. Відповіді, які «зараховано повністю», не обов'язково становлять лише повністю правильні або досконалі відповіді. Фактично такий спосіб кодування («відповідь зараховано повністю», «відповідь зараховано частково» й «відповідь не зараховано») розподіляє відповіді

учнів на три групи відповідно до того, якою мірою учні демонструють свою здатність виконати завдання.

ЗНАЧЕННЯ КОДІВ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕКСТІВ

Основні коди 21, 11, 01 та їх варіанти

Цифрові коди **21, 11, 01** присвоюють відповідям на тестові завдання на надання відповіді відповідно до одного з 3-х рівнів, на який їх можна зарахувати:

код 21: «*Відповідь зараховано повністю*» – відповідає **вищому** рівню, який присвоюється відповіді на завдання.

код 11: «*Відповідь зараховано частково*» – відповідає рівню, **проміжному** між попереднім і наступним.

код 01: «*Відповідь не зараховано*» – відповідає **нижчому** рівню, який присвоюється відповідям, якщо їх не можна прийняти.

У разі, якщо на тестове завдання можна надати більше однієї відповіді на будь-якому з рівнів його виконання, то цим відповідям присвоюють цифрові коди залежно від кількості варіантів:

«*Відповідь зараховано повністю*» – 21, 22, 23 і далі;

«*Відповідь зараховано частково*» – 11, 12, 13 і далі;

«*Відповідь не зараховано*» – 01, 02, 03 і далі.

Зміст кожного варіанта коду чітко описується (за зразком наведеним нижче).

КОДУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ЗАВДАННЯ № 10 (R1729100A)

ВІДПОВІДЬ ЗАРАХОВАНО ПОВНІСТЮ

Код 21: У відповіді точно, як у тексті, указано, що зробив Левко.

Опис відповіді: У відповіді сказано, що Левко поклав мишей у кошик.

ВІДПОВІДЬ НЕ ЗАРАХОВАНО.

Код 01: У відповіді не вказано точно, як у тексті, що зробив Левко.

Опис відповіді: У відповіді не сказано, що Левко поклав мишей у кошик. Викладено різні ідеї про те, що зробив Левко після того, як поклав мишей у кошик, або інша невідповідна інформація з тексту.

Код 02: Інші відповіді.

Код 98: Відповідь недоречна, не відповідає змісту запитання або написана нерозбірливо.

Код 99: Відповідь не надано.

Спеціальні коди

Код 01

Код 01 використовують для відповідей, які засвідчують, що учень зробив **невдалу спробу виконати** тестове завдання.

Кодер використовує цей код згідно з указівками до конкретних тестових завдань.

Код 02

Код 02 означає «**Інші відповіді**». Його присвоюють:

- відповіді на зразок «я не знаю», «це завдання надмірно складне», «не вистачило часу», знак питання або тире (прочерк);
- відповіді, яку спочатку було написано, а потім стерто або закреслено, незалежно від того, чи є вона розбірливою, чи ні;
- відповіді, яка є явно несерйозною спробою відповісти правильно. Прикладами таких відповідей є жарти, лихослів'я й негативні коментарі до тесту/тексту тощо.

Код 98

Код 98 визначено як «Відповідь недоречна, не відповідає змісту запитання або написана нерозбірливо».

Цей код призначений для випадків, якщо відповідь учня недоречна, або не відповідає змісту завдання, або написана нерозбірливо.

Код 99

Код 99 визначено як «Відповіді немає».

Він призначений для тих випадків, коли учень вочевидь не намагався виконати завдання. У тестових завданнях, які складаються з декількох частин (наприклад, де після вибору відповіді «Так/Ні» пропонується «пояснити свою відповідь»), цей код необхідно використовувати тільки в разі, якщо відсутні всі частини відповіді.

За такі відповіді, як «я не знаю» і «не вистачило часу», необхідно надавати код 01.

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОДУВАННЯ

Спосіб дії кодера під час кодування відповідей на тестове завдання

Відповідям на тестові завдання на надання відповіді (на всі тестові завдання на надання розгорнутої відповіді й на більшість тестових завдань на надання короткої відповіді) кодери присвоюють **коди**, які обирають за описом кожного з них в поданій далі **Інструкції з кодування**.

Обраний код відповіді на тестове завдання кодер позначає, наприклад, шляхом обведення відповідного коду, у визначеному місці тестового Зошита, з яким працював учень, наприклад:

12. Одна з тварин робить усе в компанії родичів.

Запиши назву цієї тварини.

носуха коати

R1713120A	
01	02
01	
98	99

Коди, присвоєні кодерами, разом із відповідями на тестові завдання на вибір відповіді в подальшому конвертуються в бали для кожного учня/учениці.

Прийняття рішення

Незважаючи на те, що інструкції з кодування й приклади наводяться для запобігання суб'єктивності в перевірці (кодуванні), кодерам неминуче доведеться приймати деякі рішення стосовно визначення меж кодів і тих обмежень, які встановлюють окремі коди.

Загальним принципом є те, що такі рішення мають ґрунтуватися на найретельнішій оцінці того, чи вдалося учневі відповісти на питання або виконати завдання. Варто уникати застосування методу дефіциту, тобто заниження коду за відповідь на певне тестове завдання, якщо чогось у цій відповіді не вистачає, щоб вона стала ідеальною.

Випадки, у яких необхідно порадитися з куратором

Якщо кодер не може вирішити, який код необхідно надати тій або тій відповіді, або якщо відповідь учня однозначно вказує на розуміння тексту й завдання, але не підпадає під жодну категорію із-поміж запропонованих варіантів опису відповідей, необхідно звернутися за консультацією до куратора з кодування відповідей, який прийме рішення.

Деякі загальні проблеми

Відповідь надана, але не в заданому форматі.

Кодер має з'ясувати, чи зрозумів учень суть завдання й чи продемонстрував здатність його виконати. Нижче наведені деякі приклади таких відповідей і того, як працювати з ними.

Якщо для окремих пунктів відповіді надаються окремі пронумеровані рядки, але учень записує більше одного (правильного) елемента на одному рядку, то в цьому разі кодери мають ігнорувати фактор розташування інформації. Кожен елемент відповіді має розглядатися окремо, незалежно від того, яким чином його розміщено на рядках.

Якщо завдання передбачає письмову відповідь, але учень відповідає, обводячи або підкреслюючи фрагмент тексту, то такий відповіді має бути присвоєний код залежно від того, наскільки вказаний фрагмент відповідає відповіді, яка вимагалася. Наприклад, якщо в тестовому завданні учня просять перелічити певні речі в тексті, а учень намалював стрілки від завдання до відповідних фрагментів тексту або підкреслив чи обвів їх у тексті, то відповідь має бути зарахована повністю. З іншого боку, якщо в тестовому завданні запропоновано дати відповідь своїми словами, підкреслення в тексті оцінюється як «відповідь не зараховано».

Відповідь містить більше, ніж було задано, або є «частково правильною», але з додатковими фрагментами.

Кодер має з'ясувати, чи не суперечать фрагменти відповіді одне одному.

Якщо всі фрагменти становлять відповіді на тестові завдання, їх необхідно вважати прийнятними.

Якщо ж деякі з них є правильними, а деякі – неправильними, виникає суперечність. У разі, коли фрагмент відповіді може розглядатися як відповідь, що зараховується повністю або частково, але перед нею або після неї йде фрагмент, який суперечить «правильній» частині, необхідно обрати **код 01**. Наприклад, якщо тестове завдання передбачає написати числову відповідь, тоді відповідь, у якій надано два різних числа, необхідно вважати внутрішньо суперечливою й тому надати їй **код 01**.

Якщо фрагменти відповіді не суперечать одне одному, необхідно з'ясувати, з обмеженого чи із широкого набору вони взяті. У деяких випадках доступним є *дуже обмежений* набір можливих відповідей, наприклад, коли учнів просять вибрати лише один із чотирьох або п'яти чинників, згаданих у тексті. Тоді відповіді, у якій позначено два або три чинники, один із яких є неправильним або недоречним, необхідно надати **код 01**. (Це вважається еквівалентним позначенню більш ніж однієї альтернативи в тестових завданнях на вибір відповіді).

У деяких випадках текст надає можливість обирати з *широкого кола* можливих відповідей, доречних і недоречних. Тоді відповідь необхідно зарахувати за доречним її фрагментом у тому разі, якщо недоречний її фрагмент не суперечить тексту.

Для відповіді підкреслено надмірний фрагмент тексту

Якщо згідно з указівкою до тестового завдання фрагмент тексту треба було підкреслити, але учень підкреслив частину більшу, ніж треба, необхідно застосовувати такі правила:

- 1) якщо підкреслена частина тексту не відповідає тестовому завданню, то необхідно вибрати код **01**;
- 2) якщо підкреслена частина тексту не відповідає тестовому завданню, але стосується іншого тестового завдання до цього ж тексту, необхідно вибрати код **11**.

Перевірка орфографії й граматики

Орфографічні й граматичні помилки кодеру необхідно ІГНОРУВАТИ, якщо вони не впливають значною мірою на розуміння відповіді. Оцінюючи читацьку компетентність, письмо НЕ ПЕРЕВІРЯЮТЬ. Також необхідно ігнорувати незначні помилки, зроблені під час переписування фрагментів тексту (відповіді на тестові завдання на надання короткої відповіді).

Прикінцеві зауваги

Код 0 НЕ означає, що відповідь учня не містить нічого правильного, а повністю зарахована відповідь НЕ означає, що відповідь досконала або майже досконала. У межах кожної категорії відповіді можуть мати якісні відмінності.

УВАГА! Рішення щодо поточного нарахування балів за кожен код приймаються пізніше, під час аналізу даних. Наприклад, категорії за кодами можуть бути об'єднані в одну категорію за балами, якщо буде помічено несуттєву різницю в середній здатності учнів відповідно до категорій.

Непередбачені кодуванням відповіді, які варто включити для розгляду до інструкції з кодування відповідей, мають бути передані куратору з кодування, яка відповідає за кодування.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ КОДУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З МАТЕМАТИКИ

**Основний етап першого циклу
загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти
«Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників
початкової школи закладів загальної середньої освіти»
2018 року
(ОЕ I циклу МДЯПО-2018)**

Період проведення I циклу: 18 квітня – 16 травня 2018 року (наказ МОНУ від 09.02.2018 № 118 «Про проведення першого циклу моніторингового дослідження стану сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи»).

Інструмент моніторингу для I циклу розроблено відповідно до Програми загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» (наказ МОНУ від 20.03.2018 № 256 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 29 грудня 2016 року № 1623»).

**Київ
2018**

Зміст

ВСТУП	3
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТА МДЯПО-2018 З МАТЕМАТИКИ	3
СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЇ В ІНСТРУКЦІЇ З КОДУВАННЯ	4
Зведена таблиця відповідей (ключа й дистракторів) на тестові завдання на вибір відповіді й кодів відповідей на тестові завдання на надання відповіді	4
Загальна характеристика тестового завдання на надання відповіді й кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді	4
ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОДУВАННЯ	5
Попередні зауваги	5
Значення кодів відповідей на тестові завдання	5
Основні коди 21, 11, 01 та їхні варіанти	5
Код 98	6
Код 99	6
Спосіб дії кодера під час кодування відповідей на завдання	6

ВСТУП

Шановний кодер! / Шановна кодерко!

Дякуємо, що Ви виявили бажання взяти участь у процедурі кодування (перевірки) відповідей на тестові завдання на надання відповіді до тестів, які виконували учні – учасники основного етапу першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти «Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти» у 2018 році (далі – МДЯПО-2018).

Кодування – це специфічна процедура перевірки відповідей на тестові завдання на надання відповіді, за якої кодер, опрацьовуючи відповіді учня-учасника, які той надав на тестові завдання в тестовому зошиті, присвоює їм певні цифрові коди, що відповідають чітко прописаним критеріям різних варіантів відповідей на відповідне тестове завдання.

Ця інструкція покликана забезпечити Вас усією необхідною загальною інформацією щодо тестування під час МДЯПО-2018, структуру тестових матеріалів і детальною інформацією щодо кодування відповідей на тестові завдання тестів із математики, використані під час МДЯПО-2018.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТРУМЕНТА МДЯПО-2018 З МАТЕМАТИКИ

Для реалізації цілей МДЯПО-2018 із математики було розроблено **тести**. Тестові завдання, використані в тестах, були апробовані під час пілотного етапу моніторингового дослідження, мають прийнятні психометричні характеристики, що дає змогу якісно оцінити рівень сформованості математичної компетентності випускників початкової школи.

Під час МДЯПО-2018 поняття «тест» використано для позначення сукупності тестових завдань, уміщених у двох окремих зошитах – у Частині 1 та Частині 2.

Тест із математики містить кілька різних типів завдань, а саме:

- тестові завдання на вибір відповіді (з вибором однієї правильної відповіді з-поміж чотирьох запропонованих);
- тестові завдання на надання відповіді:
 - o тестові завдання на надання короткої відповіді (коли учень має вписати число, зробити короткий запис тощо);
 - o тестові завдання на побудову (коли учень має відобразити певну інформацію на діаграмі, побудувати геометричну фігуру з певними характеристиками та ін.).

Для МДЯПО-2018 було підготовлено **чотири варіанти тестів**. Частина 1 певного тесту повністю повторюється як Частина 2 в іншому тесті. Зв'язок між тестами I–IV відображено в таблиці (однаковими літерами позначено однакові набори тестових завдань).

	Частина 1	Частина 2
Тест I	A	B
Тест II	B	C
Тест III	C	D
Тест IV	D	A

СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЇ В ІНСТРУКЦІЇ З КОДУВАННЯ

Зведена таблиця відповідей (ключа й дистракторів) на тестові завдання на вибір відповіді й кодів відповідей на тестові завдання на надання відповіді

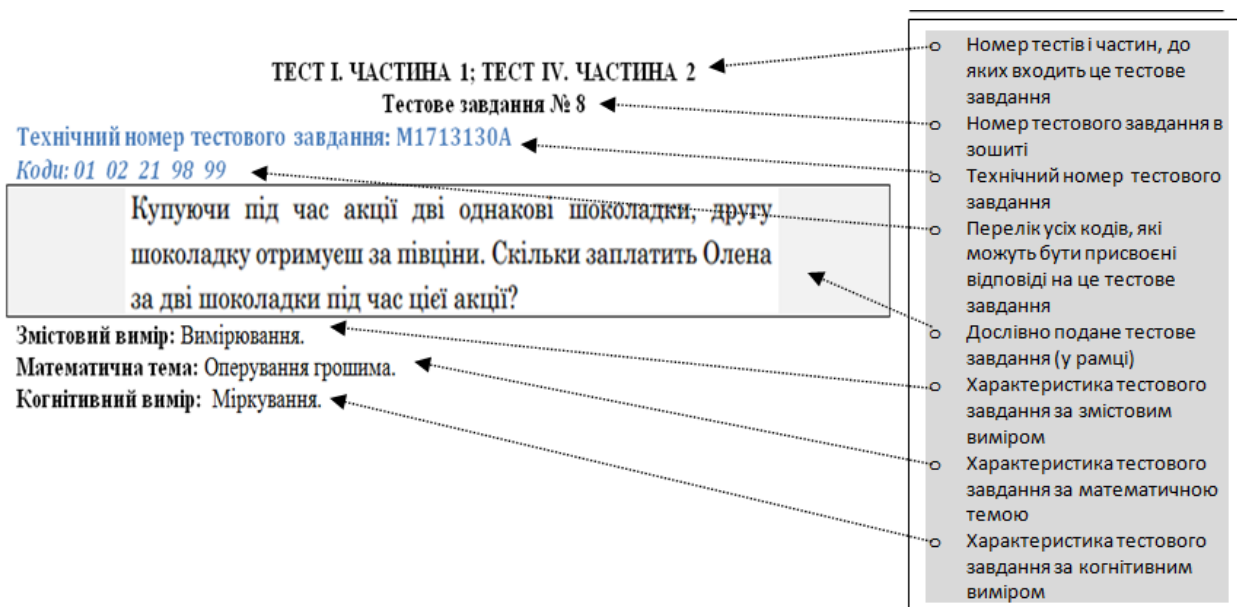
Безпосередньому опису кодів відповідей на кожне тестове завдання на надання відповіді передують таблиця, у якій тестові завдання подано відповідно до їхнього порядкового номера в тестовому зошиті з посиланням на технічний номер кожного з них. У таблиці також вказано правильні відповіді на тестові завдання на вибір відповіді й та правильні відповіді на тестові завдання на надання короткої відповіді, які не передбачають кодування, а також надано повний перелік можливих кодів відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді, які передбачають кодування.

Загальна характеристика тестового завдання на надання відповіді й кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді

Після зведеної таблиці подається інформація щодо кодування відповідей на конкретні тестові завдання на надання відповіді, які потребують кодування.

Тестові завдання, відповіді на які кодуються, розміщені в тому порядку, у якому їх було подано в тестових зошитах, отже, у якому їх виконували учні під час основного етапу МДЯПО-2018.

До кожного тестового завдання, відповідям на яке належить присвоїти певний код, наводяться важливі пошуково-інформаційні дані за наведеним нижче схематичним зразком.

Після цього йде блок «КОДУВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ НА ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ №...», у якому детально схарактеризовано вимоги до кодування відповідей на певне тестове завдання в рубриках:

ВІДПОВІДЬ ЗАРАХОВАНО ПОВНІСТЮ
ВІДПОВІДЬ ЗАРАХОВАНО ЧАСТКОВО
ВІДПОВІДЬ НЕ ЗАРАХОВАНО.

У кожній рубриці чітко описано значення конкретних кодів відповідей на конкретне

тестове завдання.

Увага! Під час кодування вислови «правильні» й «неправильні» відповіді не використовують, тому що деякі із завдань не мають єдино правильних відповідей. Замість цього в кодуванні використовують вислови «відповідь зараховано повністю», «відповідь зараховано частково» й «відповідь не зараховано». Відповіді оцінюють на основі того, якою мірою учні демонструють своє розуміння тексту або теми, відповідаючи на тестове завдання. Відповіді, які «зараховано повністю», не обов'язково становлять лише повністю правильні або досконалі відповіді. Фактично такий спосіб кодування («відповідь зараховано повністю», «відповідь зараховано частково» й «відповідь не зараховано») розподіляє відповіді учнів на три групи відповідно до того, якою мірою учні демонструють свою здатність виконати завдання.

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОДУВАННЯ

Попередні зауваги

1. Наведені далі вказівки стосуються лише тих тестових завдань на надання відповіді, для яких необхідне кодування відповідей.
2. Відповіді на тестові завдання на вибір відповіді, а також на тестові завдання на надання короткої відповіді, кодування яких не передбачено цією Інструкцією, уноситимуть безпосередньо до електронної бази даних (не кодери).
3. Відповідям на тестові завдання, для яких передбачено кодування, кодери присвоюватимуть цифрові коди.
4. На другому етапі присвоєні коди будуть унесені до електронної бази даних й конвертовані в бали для кожного учня.

Значення кодів відповідей на тестові завдання

5. Цифровий код відповіді на тестове завдання складається з двох цифр.
6. Перша цифра коду відповідає рівню відповіді.
Коди відповідей, які зараховуються повністю, починаються із цифри 2.
Коди відповідей, які зараховуються частково, починаються із цифри 1.
Коди відповідей, які не зараховуються, починаються із цифри 0.
7. Друга цифра коду використовується для кодування різних видів відповідей, що відповідають певному рівню відповіді.
8. Завдяки використанню такого методу кодування відповідей буде зібрано більше інформації про неправильні уявлення, загальні помилки учнів і їхні різні підходи до розв'язання задач.

Основні коди 21, 11, 01 та їхні варіанти

9. Цифрові коди **21**, **11**, **01** присвоюють відповідям на тестові завдання на надання відповіді відповідно до одного з 3-х рівнів, на який їх можна зарахувати:
код 21: «Відповідь зараховано повністю» – відповідає **вищому** рівню, який присвоюється відповіді на тестове завдання.
код 11: «Відповідь зараховано частково» – відповідає рівню, **проміжному** між попереднім і наступним.
код 01: «Відповідь не зараховано» – відповідає **нижчому** рівню, який присвоюється відповідям, якщо їх не можна прийняти.
10. У разі, якщо на тестове завдання можна надати більше однієї відповіді на будь-якому з рівнів його виконання, то цим відповідям присвоюють цифрові коди залежно від кількості варіантів:

«Відповідь зараховано повністю» – 21, 22, 23 і далі;

«Відповідь зараховано частково» – 11, 12, 13 і далі;

«Відповідь не зараховано» – 01, 02, 03 і далі.

Код 98

11.Код **98** застосовується в тому випадку, коли відповідь недоречна, не відповідає змісту запитання або написана нерозбірливо.

Ця категорія містить:

- відповідь на зразок «я не знаю», «це завдання надмірно складне», «не вистачило часу», знак питання або тире (прочерк);
- відповідь, яку спочатку було написано, а потім стерто або закреслено, незалежно від того, чи є вона розбірливою, чи ні;
- відповідь, яка явно не є серйозною спробою відповісти. Прикладами таких відповідей є жарти, лихослів'я, імена поп-зірок і негативні коментарі щодо тесту.

Код 99

12.Код **99 (Відповіді немає)** застосовується в тих випадках, коли учень явно не намагався виконати тестове завдання.

Спосіб дії кодера під час кодування відповідей на завдання

13.Визначаючи, який код присвоїти наданій учнем відповіді, варто уважно ознайомитися з прикладами відповідей і їхніх кодів, наведених в Інструкції з кодування до конкретного тесту/частини. При цьому варто зважати на те, що можливі відповіді **не обмежуються** лише наведеним списком.

14.Орфографічні й граматичні помилки необхідно ігнорувати, якщо вони не впливають значною мірою на розуміння відповіді.

15.Незважаючи на те, що інструкції з кодування й приклади наводяться для зменшення суб'єктивності, кодерам неминуче доведеться приймати деякі рішення стосовно визначення меж між кодами й тими обмеженнями, які встановлюють окремі коди. Загальним принципом є те, що такі рішення мають ґрунтуватися на найретельнішій оцінці кодером того, чи вдалося учню відповісти на питання або виконати завдання. Кодерам варто уникати застосування методу дефіциту, тобто віднімання «балів» за будь-що, чого не вистачає певній відповіді як ідеальній.

16.Якщо кодер не може вирішити, який код необхідно надати тій або тій відповіді, та якщо відповідь учня чітко вказує на розуміння завдання, але не підпадає під жодну категорію запропонованих відповідей, кодер має звернутися за консультацією до керівника групи кодерів.

17.Якщо відповідь містить більше, ніж передбачає тестове завдання, або є «частково правильною», але з додатковими елементами, то спочатку необхідно з'ясувати, чи не суперечать елементи відповіді одне одному.

18.Якщо відповідями на поставлене тестове завдання є всі елементи відповіді, їх необхідно вважати прийнятними. Проте, якщо деякі з них є правильними, а деякі – неправильними, виникає **суперечність**.

19.Якщо частина відповіді може розглядатися як відповідь, що зараховується повністю або частково, але перед нею або після неї йде елемент, який суперечить «правильній» частині, необхідно вибрати код, що починається із цифри 0. Наприклад, якщо завдання передбачає написати числову відповідь, тоді відповідь, у якій надано два різні числа, необхідно вважати внутрішньо суперечливою й тому надавати їй код, що починається із цифри 0.

20.Якщо додаткові елементи відповіді є швидше **недоречними**, ніж суперечливими, тоді недоречний матеріал варто ігнорувати, а відповідь зараховувати. У цих випадках кодер має звернути увагу перш за все на те, чи зрозумів учень суть завдання й чи продемонстрував здатність виконати його.

21.Пам'ятайте, що код, який починається із цифри 0, НЕ означає, що відповідь учня не містить нічого правильного, а повністю зарахована відповідь НЕ означає, що відповідь

досконала або майже досконала. У межах кожної категорії відповіді все ж можуть мати відмінності в якості.

22.Рішення щодо поточного нарахування балів за кожен код приймаються пізніше під час аналізу даних. Наприклад, категорії за кодами можуть бути об'єднані в одну категорію за балами, якщо ми не побачимо різниці в середній здатності учнів за категоріями.

23.Непередбачені відповіді, на які варто звернути увагу при вдосконаленні інструкції з кодування відповідей, мають бути зібрані й передані керівнику групи кодерів.